

Má vlast 1918 - 2018

Koncert 17.06.2018 • účinkující a skladatelé

Kladenský symfonický orchestr

Kladenský symfonický orchestr, člen České asociace neprofesionálních komorních a symfonických těles, člen evropské a světové federace orchestrů, vstoupil v r. 2017 do své 115. koncertní sezóny. Vedení orchestru kvalitními dirigenty (Hynek Kubát, žák Antonína Dvořáka, Vašatovci, Jan Snítíl, Vítězslav Podrazil, Jiří Mikula, Martin Klepetko, Adolf Melichar, Zbyněk Müller, Vlastimil Mareš, Karel Procházka) je společným znakem jeho historie i současnosti. V současné době jsou stálými dirigenty orchestru Karel Procházka a Vlastimil Mareš. S tělesem vystupovali vedle vlastních členů i osobnosti velkého hudebního světa (František Ondříček, Jaroslav Kocián, Ema Destinová, Václav Snítíl, Jaroslav Svěcený, Ivan Ženatý, Jiří Panocha, Pavel Zejfart, Daniel Veis, Jiří Hubička, Miloš Bok, Václav Hudeček, Jiří Bárta, Kazuko Nagatomi a další). Dramaturgie orchestru vychází z české tvorby, zastoupené především obdobím klasicismu a novoromantismu. Nejhranější jsou díla Antonína Dvořáka, prováděny jsou i skladby Mendelssohna, Brahmse, Čajkovského, Griega, Musorgského, Skrjabinina, Suka a dalších skladatelů. Orchester stál u zrodu projektu Antonín Dvořák a náš kraj, účinkoval na zámku v Třešti (Mezinárodní vědecká konference), vystupoval na Národních festivalech v Písku a ve Slaném. Zahraniční kontakty navázal v r. 1988, kdy přijal pozvání na Orchesterální seminář v Bad Alexandersbadu, který vyvrcholil koncertem v Selbu, na kterém byla mj. provedena Dvořákova Symfonie č. 8 G dur Anglická. V příštím roce přišlo pozvání z Mnichova na Mezinárodní festival neprofesionálních orchestrů. V r. 1990 začala spolupráce a výměnné koncerty s Wandsbeker Sinfonieorchester z německého Hamburku, která trvá doposud. Orchester hrál ve Francii (1992) a kontakty navázal (2000 – 2002) s Wansworth Symphony Orchestra z Velké Británie. V r. 2007 byl orchestr zastoupen při provedení Dvořákova oratoria Stabat Mater v mezinárodně obsazeném orchestru v rámci Národního festivalu neprofesionálních komorních a symfonických těles na koncertech v České republice a v Německu (Teplice, Freital, Ústí nad Labem, Dresden) a v r. 2008 byl zastoupen v obdobném mezinárodním projektu, tentokrát při provedení Symfonie č. 1 c moll Johannese Brahmse a Slovanského tance č. 1 C dur Antonína Dvořáka (koncerty – Ústí nad Labem, Teplice, Dresden). V r. 2010 to byl mezinárodní projekt Dvořák 2010 a koncerty v Ústí nad Labem a v Drážďanech na nichž zazněla Symfonie č. 9 e moll Z Nového světa Antonína Dvořáka a Symfonie D dur Lovecká Karla Stamice. V lednu 2011 přišlo opět pozvání do Hamburku; Kladenský symfonický orchestr byl zastoupen při provedení dvou koncertů s Wandsbeker Sinfonie Orchester a Ensemble Felix Kopenhagen z Kodaně v Dánsku. Na koncertech zazněly skladby – Niels W. Gade: Nachklänge von Ossian; Carl Nielsen: Aladdin – Suite, Richard Wagner: Siegfried – Idyll; Janet Albright: Konzert für 3 Violoncelli und Orchester. V r. 2015 byla obnovena spolupráce s Jeanem Dubois, která započala před mnoha lety, francouzským skladatelem, zpěvákem, klavíristou a kytaristou, při provedení jeho skladeb za doprovodu Kladenského symfonického orchestru. Setkání s Wandsbeker Sinfonieorchester proběhlo v Hamburku v únoru 2016. Provedení Dvořákovi Mé vlasti v dubnu 2018 v Kladně se s Kladenským symfonickým orchestrem aktivně zúčastnili zástupci spřátelených zahraničních orchestrů, violista Wulf Hilbert a houslista Keith Penfold.

Karel Procházka • *1974 • dirigent

Karel Procházka získal první hudební vzdělání na LŠU v Kladně v oborech violoncello a zpěv. Od r. 1989 je členem Kladenského symfonického orchestru a od r. 2007 jedním z jeho dirigentů. V letech 1990 – 2004 byl členem a sólistou kladenského pěveckého sboru Schola cantorum Sanctae Caeciliae, u jehož sbormistra Jána Čambála studoval zpěv. V r. 2003 absolvoval na Pedf UK Praha a Týnské vyšší odborné škole v oboru Sborníctví chrámové hudby, v r. 2010 na katedře Hudební vědy FF UK Praha. Od r. 1998 působí jako sbormistr a umělecký vedoucí pěveckého sboru Chorus Carolinus Kladno. S ním především uvádí v obnovených premiérách skladby chrámového hudebního archivu ve Smečně. Několik let se věnuje intenzivní badatelské činnosti, zejména dílu českého skladatele patera Františka Mensiho (1753 – 1829), za což obdržel cenu rektora Karlovy univerzity za vědecký přínos. Účastní se aktivně řady mistrovských pěveckých kurzů a jako tenorista spolupracuje s řadou hudebních souborů – Harmonia delectabilis Lukáše Vendla, Ritornello Michaela Pospíšila, Ensemble Inégal Adama Viktory, Kühnova smíšeného sboru Marka Vorlíčka, Musica Florea Marka Štryncla. Je autorem několika duchovních skladeb (Requiem, Te Deum, Dixit Dominus, offertoria, příležitostné skladby, koledy) a písňových textů – zejména vánočních.

Josef Kovačič • sólista bas

Student 3. ročníku zpěvu na Hudební akademii múzických umění v Praze ve třídě prof. Martina Bárty, a absolvent Pražské konzervatoře pod vedením prof. Jiřího Kubíka. Opernímu zpěvu se začal věnovat v šestnácti letech na liberecké ZUŠ, o tři roky později byl již přijat na Pražskou konzervatoř. V létě 2015 debutoval na profesionální divadelní scéně v roli Hermanna (Hoffmannovy povídky) na prestižním hudebním festivalu v rakouském Bregenz, v téže sezóně byl také přizván ke spolupráci s Divadlem J. K. Tyla v Plzni. Zde jako hostující umělec ztvárnil role Eremita (C. M. von Weber, Čarostřelec), Ducha Hamletova otce (A. Thomas, Hamlet), Kajetána (Z. Fibich, Nevěsta messinská) nebo Chárona a Plutóna (C. Monteverdi, Orfeo). Od r. 2016 spolupracuje také se scénou Slezského

divadla Opava, kde si zahrál roli Pobudy (C. Orff, Chytračka) a Pistoli (G. Verdi, Falstaff). V r. 2018 se pak uvedl v Severočeském divadle v roli Sarastra (W. A. Mozart, Kouzelná flétna), kterou již dříve nastudoval v rámci několika studentských inscenací. V loňské sezóně byl také přizván nezávislými soubory ke spolupráci na dvou stylově odlišných jednoaktových operách, v raně barokní Ballo delle ingrate (C. Monteverdi) se představil v hlavní roli Jupitera a v současné opeře Panna a Netvor (D. Gric) ztvárnil titulní trojroli Otce, Netvora a Prince. Kromě divadla se věnuje také koncertní činnosti po ČR, Německu, Itálii a Španělsku a spolupracuje s tělesy jako je Severočeská filharmonie Teplice, Podkrkonošský symfonický orchestr, či Kladenský symfonický orchestr. Mezi jeho největší soutěžní úspěchy patří vítězství v několika předních soutěžích v ČR (1. místo v soutěži Pražský pěvec, 3. cena v soutěži ansámblového zpěvu Stonavská Barborka, 2. místo na 37 ročníku přehlídky konzervatoří a hudebních gymnázií ČR).

Antonín Dvořák • 08.09.1841 Nelahozeves – 01.05.1904 Praha • skladatel

Dvořák hudbu studoval u venkovských kantorů a na varhanní škole v Praze. Pod taktovkou Bedřicha Smetany hrál na violu v orchestru Prozatímního divadla. Byl varhaníkem u sv. Vojtěcha v Praze. Jeho skladby zaujaly J. Brahmsa, který mu vymohl státní stipendium a doporučil ho berlínskému nakladateli, který vydal Moravské dvojzpěvy, 1. řadu Slovanských tanců. Dvořák začal vystupovat i jako dirigent a klavírista svých děl. Uspořádal devět zájezdů do Velké Británie. Stal se profesorem na Pražské konzervatoři, ředitelem Národní konzervatoře v New Yorku. Komponoval vše od symfonií, oper, písní, komorních skladeb různého nástrojového obsazení až po duchovní hudbu oratorního a kantátového zaměření. Jeho touha stát se profesionálním skladatelem a dokázat světu, že i český národ může mít znamenité umělce, se naplnila. Téměř celé jeho dílo prošlo světem. Dostalo se mu mnoha vyznamenání a světových poct. Dvořákova hudba bude jistě provázet lidstvo až do jeho posledních dnů. Ke Kladnu měl Dvořák velmi osobní vztah. Bydlel zde jeho otec a další příbuzní. Město mnohokrát navštívil. Dokonce v něm už jako uznávaný skladatel uspořádal samostatný koncert. Pomník, který byl tomuto hudebnímu géniovi v Kladně slavnostně odhalen v roce 1926 v blízkosti divadla, je toho připomínkou.

Biblické písně č. 4 a 5 • Hudební cyklus deseti zpěvů pro sólový hlas, původně s doprovodem klavíru na texty z Knihy žalmů v překladu Bible kralické. V původním znění vydala Simrockova firma v Berlíně poprvé Biblické písně v r. 1895. Poté autor přepracoval klavírní doprovod prvních pěti písní do orchestrální podoby. Jak řekl Simrockovi sám Dvořák, pěvci si v písních s orchestrem libují, a je to pro ně něco nového. První provedení těchto písní v orchestrálním znění dirigoval Dvořák 04.01.1896 na zahajovacím koncertě spolku Česká filharmonie v pražském Rudolfinu. Písně číslo šest až deset později pro orchestr instrumentovali J. Burghauser a J. Hanuš.

Rusalka • Předehra • Polonéza • Árie vodníka Celý svět nedá, Ti nedá • Rusalka je návštěvnický nejúspěšnější česká opera na našich jevištích. Je dílem milovaným a stále znovu uváděným a poslouchaným. V opeře se uplatnil Dvořákův lyrismus, poetická a nostalgická nota jeho hudby. Dvořák si na doporučení ředitele Národního divadla Františka Šuberta přečetl libreto mladého dramatika Jaroslava Kvapila a byl jím nadšen. Vycházelo vstříc jeho lásce k přírodě a jeho obdivu ke světu lidových pohádek a balad. Dvořák začal na opeře pracovat v dubnu 1900 a už za rok 31.03.1901 došlo v Národním divadle k prvnímu uvedení Rusalky.

Slovanské tance č. 1, 4, 6, 8 (1. řada), 2 (2. řada) • Slovanské tance (1. a 2. řada) Antonína Dvořáka jsou cyklus hudebních skladeb, vycházející z jedné ze základních forem lidové hudby, tedy lidového tance. Jedná se o zpracování melodicko-harmonických a rytmických vzorů hudební kultury slovanských národů. Existují ve dvou typech provedení, orchestrálním a klavírním. Orchestrální forma Slovanských tanců je opusem, který svou originalitou a pojetím otevřel Dvořákovi dveře do ciziny a tím i zahájil jeho světovou kariéru.

Vilém Blodek • 03.10.1834 Praha – 01.05.1874 Praha • skladatel

Vilém Blodek, vlastním jménem Vilém František Plodek, byl český hudební skladatel z období českého hudebního romantismu, flétnista, klavírista, sbornistr a hudební pedagog. Pocházel z chudého prostředí, v devatenácti absolvoval na Pražské konzervatoři studium komponování, hry na flétnu a klavír. Poté působil dva roky v Haliči jako soukromý učitel hudby. V r. 1855 se vrátil do Prahy, kde působil jako sbornistr, klavírista a soukromý učitel hudby. V r. 1860 se stal profesorem hry na flétnu na Pražské konzervatoři. Coby hudební skladatel působil prakticky již od svého dětství. Oženil se r. 1865 se šlechtičnou Marií Alžbětou, svobodnou paní Daudlebskou ze Sternecku. Poslední čtyři roky života Blodek strávil v ústavu pro choromyslné v pražských Kateřinkách, kde také předčasně ve 39 letech zemřel. Je pohřben na Olšanských hřbitovech.

V studni • Árie Janka • V studni je komická opera na libreto Karla Sabiny. Tato jednoaktovka je jednou Blodkovou dokončenou operou. Premiéru měla 17.11.1867 v pražském Prozatímním divadle. Mezi českými operami má dvě prvenství. Je první operní jednoaktovkou a první prokomponovanou komickou operou. Získala brzy značnou popularitu a je vedle děl Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka nejčastěji hranou českou operou 19. století. Od konce 70. let 19. století pronikala i do ciziny, zejména do slovanských zemí, ale byla uvedena i ve Vídni, Berlíně, New Yorku a dalších západních městech. Sabinovo libreto vychází z příběhu o čarovné studni, zaznamenaného v 17. století slovinským spisovatelem Valvasorem. Původně tragické vyústění děje však mění v komické a vrcholí šťastným koncem. Děj je založen na pověře o studni, ve které má zamilovaná Lidunka na radu vědmy Veruny o svatojánské noci spatřit podobu svého budoucího ženicha. Oba Lidunčini nápadníci, vdovec Janek a mladý Vojtěch, proto vylezou na strom nad studnou, aby dívka ve vodě spatřila jejich tvář. Janek však do vody spadne a štěstí Lidunky s Vojtěchem již nic nestojí v cestě.

Giuseppe Verdi • 10.10.1813 Le Roncole – 27.01.1901 Milán • skladatel

Verdi byl největší italský operní skladatel 19. století. Jeho dlouhá a plodná kariéra začala operou Oberto (1830) a byla ukončena operou Falstaff (1893). Verdi byl synem chudého vesničana, ale měl štěstí, protože našel bohatého mecenáše, který mu platil studia. Na konzervatoři v Miláně prohlásili, že nemá dostatečný talent, aby ho mohli přijmout, a tak Verdi musel studovat u soukromého učitele a studium střídát s prací. Když mu kariéra skladatele přece jen začala vycházet, ztratil Verdi najednou odvahu komponovat, protože jedno jeho dílo bylo špatně přijato. Vzápětí ho také zasáhla smrt ženy a dvou dětí. Nějakou dobu se zdálo, že komponování vzdá, ale potom mu přítel producent ukázal výtisk libreta (operního textu) Nabucca. Nadšený Verdi složil operu, která měla premiéru v r. 1842. Úspěch si získala především část Va pensiero vyjadřující pocity židů během babylonského uvěznění. Italové přijali tuto část jako odkaz k situaci ve vlastní zemi, protože byli pod nadvládou Rakušanů. Podobné zašifrované vlastenecké scény se potom objevovaly i v dalších Verdiho operách. Verdiho pohřeb se stal mimořádnou událostí mezinárodního významu. Arturo Toscanini na jeho počest řídil devítisetlenný sbor, který provedl strhující sbor zajatců (židů) z opery Nabucco Va, pensiero, sull' ali dorate (Leť, myšlenko, na zlatých křídlech).

Simon Boccanegra • Árie Fiesca • Opera o prologu a třech dějstvích podle divadelní hry Simon Boccanegra. První verze Simona Boccanegry pochází z roku 1857, ta novější z roku 1881. Premiéra původní verze opery byla 12.03.1857 v La Fenice v Benátkách. Revidovaná verze byla provedena poprvé 24.03.1881 v Teatro alla Scala v Miláně. Opera vypráví příběh korzára, později dóžete. Opera má podle některých nesrozumitelnou zápletku, ale vyznění a význam této zápletky jsou mimořádně závažné. Je založena především na neutišitelné nenávisti dvou mužů, a to v rovině politické i osobní. Jejich bolestná cesta ke smíření je velkým poselstvím o tom, jakou cenu má mír a smíření pro nás jako pro soukromé jedince plné vášni, ale i pro naše politické a společenské struktury. Verdi sice ve své opeře vypráví o benátském dóžeti, nicméně drama Simona Boccanegry je zcela lidské. Nenajde štěstí ani v osobním, ani v politickém životě. Uprostřed bojů v Janově se Boccanegra snaží o smíření. Přestože ho dosáhne, sám musí zemřít. Simon Boccanegra je údajně nejkompexnější Verdiho operou, obsahuje melodičnost jeho počátečních děl i ponurost a vážnost závěrečné tvorby.